

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

28 октомври 2022 година*

„Преюдициално запитване — Спешно преюдициално производство — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 50 — Конвенция за прилагане на Споразумението от Шенген — Член 54 — Принцип *ne bis in idem* — Споразумение за екстрадиране между Европейския съюз и Съединените американски щати — Екстрадиране в Съединените американски щати на гражданин на трета държава по силата на двустранен договор, сключен от държава членка — Гражданин, който е осъден в друга държава членка с влязла в сила присъда за същите деяния и изцяло е изтърпял наказанието си там“

По дело C-435/22 PPU

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberlandesgericht München (Висш областен съд Мюнхен, Германия) с акт от 21 юни 2022 г., постъпил в Съда на 1 юли 2022 г., в рамките на наказателно производство срещу

HF,

при участието на

Generalstaatsanwaltschaft München

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, L. Bay Larsen, заместник-председател, Ал. Арабаджиев, А. Prechal, Е. Regan, Р. G. Xuereb, L. S. Rossi, D. Gratsias и М. L. Arastey Sahún (докладчик), председатели на състави, S. Rodin, F. Biltgen, N. Piçarra, N. Wahl, I. Ziemele и J. Passer, съдии,

генерален адвокат: А. М. Collins,

секретар: D. Dittert, началник на отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 13 септември 2022 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за HF, от S. Schomburg и М. Weber, Rechtsanwälte,

* Език на производството: немски.

- за Generalstaatsanwaltschaft München, от F. Halabi, в качеството на представител,
- за германското правителство, от J. Möller, P. Busche, M. Hellmann и U. Kühne, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от L. Baumgart и M. Wasmeier, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 13 октомври 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 54 от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници (ОВ L 239, 2000 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 183), подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. и влязла в сила на 26 март 1995 г. (наричана по-нататък „КПСШ“), изменена с Регламент (ЕС) № 610/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. (ОВ L 182, 2013 г., стр. 1), както и на член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено във връзка с молба за екстрадиция на властите на Съединените американски щати до властите на Федерална република Германия, за да бъде проведено наказателно преследване срещу сръбския гражданин НФ.

Правна уредба

Правото на Съюза

КПСШ

- 3 КПСШ е сключена, за да се гарантира прилагането на Споразумението между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенно премахване на контрола по техните общи граници, подписано в Шенген на 14 юни 1985 г. (ОВ L 239, 2000 г., стр. 13; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 177).
- 4 Член 20 от КПСШ се намира в дял II, глава 4 („Условия за движение на чужденци“) и параграф 1 от него предвижда:

„Чуждите граждани, за които няма изискване за притежаване на виза, могат свободно да се движат на територията на договарящите страни за период до 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период, при условие че отговарят на условията за влизане, които са посочени в член 5, параграф 1, букви а), в), г) и д)“.

- 5 Член 54 от КПСШ, който е част от дял III, глава 3 („Прилагане на принципа *ne bis in idem*“), предвижда:

„Лице, [по отношение на което производството е окончателно приключило] в една договаряща страна, не може да бъде преследвано за същите деяния в друга договаряща страна, при условие че когато лицето е осъдено, санкцията е изпълнена или е в процес на изпълнение, или не може да се изпълни по силата на законите в договарящата страна, в която е произнесена“.

Протокол за включването на достиженията на правото от Шенген в рамките на Европейския съюз

- 6 КПСШ е включена в правото на Съюза с Протокола за включването на достиженията на правото от Шенген в рамките на Европейския съюз, приложен с Договора от Амстердам (ОВ С 340, 1997 г., стр. 93) към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, като част от „достиженията на правото от Шенген“, определени в приложението към протокола.

- 7 Съгласно член 2, параграф 1, втора алинея от посочения протокол:

„Съветът [на Европейския съюз] [...] определя, съобразно съответните разпоредби на Договорите, правното основание на всяка разпоредба или решение, съставляващи достиженията на правото от Шенген“.

- 8 Въз основа на тази разпоредба на 20 май 1999 г. Съветът приема Решение 1999/436/ЕО за установяване, съгласно съответните разпоредби на Договора за създаване на Европейската общност и Договора за Европейския съюз, на правното основание за всяка от разпоредбите или решенията, които съставляват достиженията на правото от Шенген (ОВ L 176, 1999 г., стр. 17; Специално издание на български език 2007 г., глава 19, том 1, стр. 107). От член 2 от това решение и приложение А към него е видно, че Съветът е определил членове 34 и 31 ЕС за правно основание на член 54 от КПСШ.

Споразумението ЕС—САЩ

- 9 Член 1 от Споразумението за екстрадиране между Европейския съюз и Съединените американски щати от 25 юни 2003 г. (ОВ L 181, 2003 г., стр. 27; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 106, наричано по-нататък „Споразумението ЕС—САЩ“) гласи:

„Договарящите страни се задължават в съответствие с разпоредбите на настоящото споразумение да осигурят засилено сътрудничество в контекста на приложимите отношения в областта на екстрадирането между държавите членки и Съединените американски щати, които уреждат екстрадирането на престъпници“.

- 10 Член 3 („Приложно поле на настоящото споразумение по отношение на двустранни договори за екстрадиране с държавите членки“) от Споразумението ЕС—САЩ предвижда реда и условията, при които разпоредбите на членове 4—14 от това споразумение заменят или допълват разпоредбите на двустранните договори за екстрадиция, сключени от държавите членки със Съединените американски щати.

11 Член 16 („Приложение във времето“) от посоченото споразумение гласи:

„1. Настоящото споразумение се прилага към престъпления, които са извършени както преди, така и след неговото влизане в сила.

2. Настоящото споразумение се прилага по отношение на исканията за екстрадиране, които са направени след неговото влизане в сила. [...]“.

12 Член 17 („Изключване на дерогация“) от същото споразумение гласи:

„1. Настоящото споразумение не засяга позоваването на замолената държава на основания за отказ, които не са уредени от настоящото споразумение, но са налице съгласно двустранен договор за екстрадиране между държава членка и Съединените американски щати.

2. Ако конституционните принципи на замолената държава или окончателни съдебни решения, които имат задължителен характер, са от естество да попречат на изпълнението на нейното задължение за екстрадиране и ако нито настоящото споразумение, нито приложимият двустранен договор не дават възможност да се разреши въпросът, замолената държава и молящата държава пристъпват към консултации“.

Кодексът на шенгенските граници

13 Член 6, параграф 1, първа алинея от Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 2016 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕС) 2018/1240 на Европейския парламент и на Съвета от 12 септември 2018 година за създаване на Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) и за изменение на регламенти (ЕС) № 1077/2011, (ЕС) № 515/2014, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2016/1624 и (ЕС) 2017/2226 (ОВ L 236, 2018 г., стр. 1) („наричан по-нататък „Кодексът на шенгенските граници“), гласи:

„При планиран престой на територията на държавите членки с продължителност не повече от 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период, при което се отчита 180-дневният период, предшествашащ всеки ден от престоя, за влизането на гражданите на трети страни се прилагат следните условия:

а) да притежават валиден пътен документ, който дава право на притежателя да преминава границата и който отговаря на следните критерии:

i) срокът му на валидност изтича най-малко три месеца след планираната дата на отпътуване от територията на държавите членки; при надлежно обосновани извънредни случаи това задължение може да отпадне;

ii) издаден е в рамките на предходните 10 години;

б) да притежават валидна виза, ако такава се изисква съгласно [Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 303,

2018 г., стр. 39)] или валидно разрешение за пътуване, ако такова се изисква съгласно [Регламент 2018/1240], с изключение на случаите, когато те притежават валидно разрешение за пребиваване или валидна виза за дългосрочно пребиваване;

[...]“.

- 14 Тази разпоредба заменя член 5, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 105, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 8, стр. 5), който от своя страна заменя член 5, параграф 1 от КПСШ. Член 20, параграф 1 от КПСШ трябва да се разбира като препращащ понастоящем към този член 6, параграф 1 от Кодекса на шенгенските граници.

Регламент 2018/1806

- 15 Съгласно член 3, параграф 1 от Регламент 2018/1806:

„Гражданите на третите страни, посочени в приложение I, трябва да притежават виза при преминаване на външните граници на държавите членки“.

- 16 Член 4, параграф 1 от този регламент има следното съдържание:

„Гражданите на третите страни, посочени в приложение II, са освободени от изискването, предвидено в член 3, параграф 1 при престой от не повече от 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период“.

- 17 Република Сърбия е сред третите страни, включени в списъка към приложение II.

Германското право

- 18 Член 1 от Auslieferungsvertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und den Vereinigten Staaten von Amerika (Договор за екстрадиране между Федерална република Германия и Съединените американски щати) от 20 юни 1978 г. (BGBl. 1980 II, стр. 647, наричан по-нататък „Договорът за екстрадиция Германия—САЩ“) е озаглавен „Задължение за екстрадиране“ и параграф 1 от него предвижда:

„Договарящите страни се ангажират в съответствие с разпоредбите на този договор да си предават реципрочно лицата, срещу които се провежда наказателно производство за престъпление, извършено на територията на молещата държава, или с цел изпълнение на наложено наказание или на мярка, изискваща задържане, и които се намират на територията на другата договаряща страна“.

19 Член 2 („Престъпления, които могат да доведат до екстрадиране“) от този договор, изменен с Zusatzvertrag zum Auslieferungsvertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und den Vereinigten Staaten von Amerika (Допълнително споразумение към Договора за екстрадиция между Федерална република Германия и Съединените американски щати) от 21 октомври 1986 г. (BGBl. 1988 II, стр. 1087), гласи:

„(1) Съгласно този договор престъпления, които могат да доведат до екстрадиране, са престъпленията, наказуеми съгласно правото и на двете договарящи страни. [...]

(2) Екстрадиция се допуска за престъпление, което може да доведе до екстрадиране,

а) с цел наказателно преследване, когато съгласно правото и на двете договарящи страни деянието е предвидено наказание лишаване от свобода с максимален срок повече от една година [...]

[...]“.

20 Член 8 („Ne bis in idem“) от посочения договор гласи:

„Екстрадиция не се разрешава, ако лицето, чиято екстрадиция е поискана, вече е било оправдано или осъдено с окончателно съдебно решение от компетентните органи на замолената държава за престъплението, за което се иска екстрадиция“.

21 Според запитващата юрисдикция Договорът за екстрадиция Германия—САЩ е съобразен със Споразумението ЕС—САЩ с Zweiter Zusatzvertrag zum Auslieferungsvertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und den Vereinigten Staaten von Amerika (Второ допълнително споразумение към Договора за екстрадиция между Федерална република Германия и Съединените американски щати) от 18 април 2006 г. (BGBl. 2007 II, стр. 1634, наричано по-нататък „Второто допълнително споразумение“).

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

22 На 20 януари 2022 г. HF, сръбски гражданин, е временно задържан в Германия въз основа на червена бюлетина, издадена от Международната организация на криминалната полиция (Интерпол) по искане на властите на Съединените американски щати HF да бъде екстрадиран с цел наказателно преследване за престъпления, извършени от септември 2008 г. до декември 2013 г. Червената бюлетина е публикувана въз основа на заповед за арест, издадена на 4 декември 2018 г. от United States District Court for the District of Columbia (Федерален окръжен съд на окръг Колумбия, САЩ).

23 Вследствие на това от 20 януари 2022 г. HF е задържан в Германия за целите на производството по екстрадиция.

24 Според описанието, съдържащо се в акта за преюдициално запитване, посочените в молбата за екстрадиция престъпления се състоят в заговор за участие в организации за корупция с цел престъпна дейност и заговор за извършване на банкова измама и измама чрез телекомуникационни средства съгласно Title 18, U. S. Code, Section 1962 (d) и Section 1349.

- 25 С писмо от 25 януари 2022 г. властите на САЩ изпращат на германските власти заповедта за арест от 4 декември 2018 г., придружена от обвинителния акт от същия ден на голямото жури на United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit (Апелативен съд на окръг Колумбия, Съединени американски щати).
- 26 При задържането си НФ заявява, че живее в Словения и представя сръбски паспорт, издаден на 11 юли 2016 г. и валиден до 11 юли 2026 г., словенско разрешение за пребиваване, издадено на 3 ноември 2017 г. и изтекло на 3 ноември 2019 г., както и лична карта, издадена в Косово. От акта за преюдициално запитване личи, че през 2020 г. словенските власти отхвърлят молба на НФ за продължаване на това разрешение за пребиваване.
- 27 По молба на Oberlandesgericht München (Висш областен съд Мюнхен, Германия) — запитващата юрисдикция, която трябва да се произнесе по молбата за екстрадиция на НФ в Съединените американски щати — и на Generalstaatsanwaltschaft München (Главна прокуратура Мюнхен, Германия) словенските власти предоставят следната информация.
- 28 На първо място, с присъда от 6 юли 2012 г., влязла в сила на 19 октомври 2012 г., Okrožno sodišče v Mariboru (Окръжен съд Марибор, Словения) осъдил НФ на лишаване от свобода за срок от една година и три месеца за престъплението „атака срещу информационната система“ по смисъла на член 221, параграф IV във връзка с параграф II от Kazenski zakonik (словенски Наказателен кодекс), извършено от декември 2009 г. до юни 2010 г.
- 29 На второ място, това наказание лишаване от свобода било заменено с 480 часа общественополезен труд, които НФ положил изцяло до 25 юни 2015 г.
- 30 На трето място, с определение от 23 септември 2020 г. Okrožno sodišče v Kopru (Окръжен съд Копер, Словения) отхвърлил молба на властите на САЩ до словенските власти за екстрадиция на НФ с цел наказателно преследване, тъй като за посочените в молбата деяния до юни 2010 г. Okrožno sodišče v Mariboru (Окръжен съд Марибор) е постановил цитираната в точка 28 от настоящото решение присъда. Що се отнася до останалите изложени в молбата за екстрадиция деяния след юни 2010 г., липсвало подозрение за извършено престъпление.
- 31 На четвърто и последно място, определението на Okrožno sodišče v Kopru (Окръжен съд Копер) било потвърдено с решение на Višje sodišče v Kopru (Апелативен съд Копер, Словения) от 8 октомври 2020 г. и било влязло в сила.
- 32 Запитващата юрисдикция твърди, от една страна, че изпратената по-рано молба за екстрадиция до словенските власти и молбата за екстрадиция, разглеждана по главното производство, се отнасят до едни и същи престъпления, и от друга страна, че деянията, по които Okrožno sodišče v Mariboru (Окръжен съд Марибор) се е произнесъл в присъдата си, цитирана в точка 28 от настоящото решение, са идентични с посочените в последната молба за екстрадиция деяния, доколкото в нея са описани престъпления, извършени до юни 2010 г.
- 33 Ето защо според запитващата юрисдикция, доколкото молбата за екстрадиция се отнася до деяния, извършени до юни 2010 г., нейната допустимост зависи от това дали принципът ne bis in idem, залегнал в член 54 от КПСШ, във връзка с член 50 от Хартата, се прилага към спора в главното производство.

- 34 Тази юрисдикция отбелязва, че решение от 12 май 2021 г., Bundesrepublik Deutschland (Червена бюлетина на Интерпол) (C-505/19, наричано по-нататък „решение Червена бюлетина на Интерпол“, EU:C:2021:376), не позволява да се разреши този въпрос с оглед на разликите между делото в главното производство и делото, по което е постановено посоченото решение.
- 35 Първо, тази юрисдикция отбелязва, че HF не е гражданин на Съюза.
- 36 Второ, главното производство има за предмет официална молба за екстрадиция, а не просто издаване на червена бюлетина на Интерпол за временното задържане с цел евентуална екстрадиция.
- 37 Трето, ако Федерална република Германия следва да откаже екстрадирането на HF поради задължението за спазване на принципа *ne bis in idem* по смисъла на член 50 от Хартата, тя би нарушила задължението за екстрадиране, предвидено в член 1, параграф 1 от Договора за екстрадиция Германия—САЩ, тъй като престъплението, за което е вменена отговорност на HF, отговаря на условията по член 2, параграфи 1 и 2 от този договор.
- 38 Фактът, че HF вече е осъден с влязла в сила присъда с решението на Okrožno sodišče v Mariboru (Окръжен съд Марибор) от 6 юли 2012 г. за една част от престъпленията, които са предмет на разглежданата в главното производство молба за екстрадиция, а именно извършените до юни 2010 г., и че наложената санкция е окончателно изпълнена, не е пречка HF да бъде екстрадиран. Всъщност, както става ясно от текста на член 8 от Договора за екстрадиция Германия—САЩ, той забранява на замолената държава да допусне екстрадицията поради принципа *ne bis in idem* само когато лицето, срещу което се води наказателно производство, е окончателно осъдено от компетентните органи на тази държава, в случая Федерална република Германия. Този член не може да бъде тълкуван в смисъл, че включва и осъдителни присъди, постановени в останалите държави членки.
- 39 Освен това при преговорите по Договора за екстрадиция Германия—САЩ Федерална република Германия и Съединените американски щати изрично са се споразумели, че решенията, постановени в трети държави, не са пречка за екстрадиция.
- 40 Накрая, това тълкуване на член 8 от Договора за екстрадиция Германия—САЩ произтича и от факта, че във Второто допълнително споразумение, с което Договорът за екстрадиция Германия—САЩ е съобразен със Споразумението за екстрадиция ЕС—САЩ, не са предвидени специални разпоредби, за да се разшири обхватът на забраната за двойно наказване, така че да обхване всички държави членки.
- 41 Запитващата юрисдикция обаче иска да се установи дали член 50 от Хартата във връзка с член 54 от КПСШ не задължава Федерална република Германия да откаже екстрадирането на HF за престъпленията, за които той вече е бил окончателно осъден от Okrožno sodišče v Mariboru (Окръжен съд Марибор).
- 42 В това отношение, на първо място, тази юрисдикция счита, че изискванията за прилагане на принципа *ne bis in idem*, закрепен в член 50 от Хартата и член 54 от КПСШ, са изпълнени в главното производство.
- 43 Най-напред, всъщност HF е осъден с влязла в сила присъда от съд на държава членка и наложената санкция е изтърпяна изцяло.

- 44 По-нататък, посочените в точка 42 от настоящото решение разпоредби не ползват само гражданите на Съюза.
- 45 Освен това съгласно точки 94 и 95 от решение Червена бюлетина на Интерпол временното задържане от една от държавите членки на лице, за което Интерпол е издала червена бюлетина по искане на трета държава, представлява наказателно преследване по смисъла на член 54 от КПСШ. Ето защо решение относно допустимостта на екстрадиция като разглежданата в главното производство, изпълнението на което води до предаване на съответното лице на молещата трета държава с цел наказателно преследване, също следва да се приеме, че представлява наказателно преследване.
- 46 Накрая, решение относно допустимостта на екстрадицията в Съединените щати на гражданин на трета държава, задържан в държава членка, представлява прилагане на правото на Съюза по смисъла на член 51 от Хартата. Всъщност такова решение във всички случаи се отнася до Споразумението ЕС—САЩ, при прилагането на което следва да се вземат предвид основните права, прогласени от Хартата. Освен това според запитващата юрисдикция към момента на задържането си HF е имал право на свободно придвижване съгласно член 20, параграф 1 от КПСШ във връзка с член 6, параграф 1, първа алинея, буква б) от Кодекса на шенгенските граници, както и съгласно член 4, параграф 1 от Регламент 2018/1806, защото като сръбски гражданин е освободен от изискването за притежаване на виза. Следователно посочените основни права трябва да се вземат предвид при прилагането на член 20 от КПСШ.
- 47 При все това, на второ място, запитващата юрисдикция има съмнения възможно ли е член 50 от Хартата във връзка с член 54 от КПСШ да има за последица гражданин на трета държава да не може да бъде екстрадиран в Съединените американски щати.
- 48 В този аспект запитващата юрисдикция посочва, че в решение Червена бюлетина на Интерпол Съдът се позовава на правото на свободно движение по смисъла на член 21 ДФЕС на лицето — германски гражданин, визирано в червена бюлетина на Интерпол, преди да стигне до извода, че това лице се ползва от принципа *ne bis in idem*, гарантиран в член 54 от КПСШ, в контекста на издаване на червена бюлетина на Интерпол за временното задържане на това лице с цел евентуалната му екстрадиция в Съединените американски щати.
- 49 Като сръбски гражданин HF обаче няма правото на свободно движение по смисъла на член 21, параграф 1 ДФЕС. За сметка на това, тъй като е освободен от изискването за притежаване на виза, той се ползва от правото на свободно движение по смисъла на член 20 от КПСШ. Ето защо следва да се провери дали при обстоятелства като разглежданите в главното производство правото на свободно движение по смисъла на последната разпоредба може да бъде ограничено.
- 50 В това отношение запитващата юрисдикция е по-скоро склонна да приеме, че разпоредбите на член 54 от КПСШ във връзка с член 50 от Хартата допускат екстрадирането на HF в Съединените щати, тъй като тази юрисдикция е длъжна да спази задължението си за екстрадиране, предвидено в Договора за екстрадиция Германия—САЩ.
- 51 За да стигне до това заключение, запитващата юрисдикция се основава на тълкуване на член 351, първа алинея ДФЕС в смисъл, че той се прилага и към споразумения, които, макар и да са сключени след 1 януари 1958 г., се отнасят до материя, за която Съюзът е

станал компетентен едва след сключването на посочените споразумения в резултат на разширяване на компетентността му, което съответната държава членка обективно не е можела да предвиди при сключването на тези споразумения.

- 52 Всъщност Договорът за екстрадиция Германия—САЩ влиза в сила на 30 юли 1980 г., т.е. преди сключването на 14 юни 1985 г. на Споразумението между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници, и а fortiori, преди сключването съответно на 19 юни 1990 г. на КПСШ и на 2 октомври 1997 г. на Протокола, приложен към Договора от Амстердам, за включване на достиженията на правото от Шенген в рамките на Съюза. Ето защо при сключването на Договора за екстрадиция Германия—САЩ Федерална република Германия е нямало как да предвиди, че в областите на компетентност на Съюза ще бъдат включени общоевропейският принцип *ne bis in idem* или съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси.
- 53 Освен това, тъй като Споразумението ЕС—САЩ не предвижда такъв принцип *ne bis in idem* на европейско равнище, по аргумент на противното може да се направи извод, че двустранният договор за екстрадиция, в който се съдържа само национална забрана за двойно наказване, трябва да продължи да се спазва.
- 54 При тези обстоятелства *Oberlandesgericht München* (Висш областен съд Мюнхен) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 54 от [КПСШ] във връзка с член 50 от [Хартата] да се тълкува в смисъл, че тези разпоредби не допускат екстрадирането на гражданин на трета държава, който не е гражданин на Съюза по смисъла на член 20 ДФЕС, от органите на държава — страна по тази конвенция, и на държава — членка на ЕС, в трета държава, ако съответното лице вече има окончателна присъда в друга държава — членка на ЕС, за същите деяния, за които се отнася молбата за екстрадиция, и тази присъда е изпълнена, и ако решението да се откаже екстрадирането на това лице в третата държава би било възможно само ако се допусне нарушение на съществуващо с тази трета държава двустранно споразумение за екстрадиция?“.

По искането за разглеждане по реда на спешното преюдициално производство

- 55 Запитващата юрисдикция е поискала преюдициалното запитване по настоящото производство да се разгледа по реда на спешното преюдициално производство, предвидено в член 23а, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз и в член 107 от Процедурния правилник на Съда.
- 56 В подкрепа на искането си запитващата юрисдикция сочи, че НФ е задържан в Германия от 20 януари 2022 г. за целите на разглежданата в главното производство процедура по екстрадиция и че отговорът на отправения въпрос може да има последици за това задържане с цел екстрадиция.
- 57 На първо място, следва да се отбележи, че преюдициалното запитване по настоящото производство се отнася по-специално до тълкуването на член 54 от КПСШ и че, както е видно от член 2 от Решение 1999/436 и приложение А към него, Съветът е определил членове 34 и 31 ЕС като правни основания на член 54 от КПСШ.

- 58 Въпреки че член 34 ЕС е отменен с Договора от Лисабон, разпоредбите на член 31 ЕС са възпроизведени в членове 82, 83 и 85 ДФЕС. Последните разпоредби са включени в част трета, дял V от Договора за функционирането на ЕС, отнасящ се до пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Следователно запитването по настоящото производство може да се разгледа по реда на спешното преюдициално производство съгласно член 23а, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз и член 107, параграф 1 от Процедурния правилник.
- 59 На второ място, досежно критерия за спешност от постоянната съдебна практика следва, че този критерий е изпълнен, когато към датата на отправяне на преюдициалното запитване съответното лице е лишено от свобода и продължаването на задържането му зависи от изхода на спора в главното производство (решение от 28 април 2022 г., С и CD (Правни пречки пред изпълнението на решение за предаване), C-804/21 PPU, EU:C:2022:307, т. 39 и цитираната съдебна практика).
- 60 В настоящия случай от преюдициалното запитване е видно, че НФ понастоящем е временно задържан и че в зависимост от отговора на поставения въпрос може да се наложи запитващата юрисдикция да разпорежи освобождаването му.
- 61 При тези условия, на 15 юли 2022 г. по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат втори състав на Съда реши да уважи искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на преюдициалното запитване по реда на спешното преюдициално производство.
- 62 Освен това на основание член 113, параграф 2 от Процедурния правилник Съдът реши настоящото дело да бъде преразпределено на голям състав.

По преюдициалния въпрос

- 63 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 54 от КПСШ във връзка с член 50 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска екстрадирането от властите на една държава членка на гражданин на трета държава в друга трета държава, когато, от една страна, този гражданин вече има окончателна присъда в друга държава членка за същите деяния, за които се отнася молбата за екстрадиция, и е изтърпял наложеното там наказание, и от друга страна, молбата за екстрадиция се основава на двустранен договор за екстрадиция, който ограничава обхвата на принципа *ne bis in idem* до съдебните решения, постановени в замолената държава членка.
- 64 Като начало следва да се припомни, че принципът *ne bis in idem* е основен принцип на правото на Съюза, който понастоящем е закрепен в член 50 от Хартата (решения от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 22, и от 22 март 2022 г., *Nordzucker* и др., C-151/20, EU:C:2022:203, т. 28).
- 65 Освен това този принцип, който е закрепен и в член 54 от КПСШ, произтича от общите конституционни традиции на държавите членки. Ето защо последният член трябва да се тълкува в светлината на член 50 от Хартата, чието основно съдържание той гарантира (вж. в този смисъл решение Червена бюлетина на Интерпол, т. 70 и цитираната съдебна практика).

66 С оглед на съмненията на запитващата юрисдикция, изразени в точки 47—53 от настоящото решение, най-напред следва да се разгледат критериите за тълкуване на член 54 от КПСШ, а след това евентуалното отражение на Договора за екстрадиция Германия—САЩ и на член 351, първа алинея ДФЕС върху прилагането на този член в главното производство.

По член 54 от КПСШ

67 Съгласно постоянната практика на Съда при тълкуването на разпоредба на правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ, както и целите, преследвани от правната уредба, от която тя е част (решение Червена бюлетина на Интерпол, т. 77 и цитираната съдебна практика).

68 Както е видно от неговия текст, член 54 от КПСШ не допуска държава членка да преследва дадено лице за същите деяния като тези, за които производството по отношение на него вече е окончателно приключило в друга държава членка, при условие че когато лицето е осъдено, санкцията е изпълнена или е в процес на изпълнение, или повече не може да се изпълни по силата на законите в последната държава.

69 В настоящия случай запитващата юрисдикция отправя конкретен въпрос до Съда, от една страна, за прилагането на тази разпоредба по отношение на официална молба за екстрадиция, и от друга страна, дали понятието „лице“, съдържащо се в тази разпоредба, включва гражданин на трета държава.

70 В тази насока, първо, следва да се приеме, че понятието „преследване“ по смисъла на член 54 от КПСШ включва в обхвата си молба за екстрадиция. Както по същество констатира генералният адвокат в точка 46 от заключението си, всъщност ако временното задържане на лице, за което е издадена червена бюлетина на Интерпол, чиято цел е да се позволи евентуалната екстрадиция на това лице в трета държава, попада в обхвата на това понятие, това а fortiori важи за изпълнението на молба за екстрадиция, тъй като такова изпълнение представлява акт на държава членка, който допринася за ефективното осъществяване на действия по наказателно преследване в съответната трета държава.

71 Второ, колкото до това дали понятието „лице“ по смисъла на член 54 от КПСШ включва в обхвата си гражданин на трета държава, следва да се отбележи, че този член гарантира защитата на принципа *ne bis in idem*, когато производството по отношение на дадено „[л]ице“ е окончателно приключило в дадена държава членка.

72 Ето защо най-напред се налага изводът, че текстът на член 54 от КПСШ не установява условие за притежаването на гражданство на държава членка.

73 По-нататък, този извод се потвърждава от контекста на тази разпоредба.

74 Всъщност съгласно член 50 от Хартата, в светлината на който трябва да се тълкува член 54 от КПСШ, „[н]икой“ не може да бъде подложен на наказателно преследване или наказван за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден на територията на Съюза с окончателно съдебно решение в съответствие със закона. Следователно член 50 от Хартата също не установява връзка с качеството „гражданин на Съюза“. Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 49 от заключението си, посоченият член 50 е включен не в глава V от Хартата, озаглавена „Гражданство“, а в глава VI от нея, озаглавена „Правосъдие“.

- 75 Накрая, тълкуването на член 54 от КПСШ в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „лице“ включва гражданин на трета държава, се потвърждава и от целите, преследвани с тази разпоредба.
- 76 Всъщност, от една страна, от съдебната практика следва, че закрепеният в посочения член принцип *ne bis in idem* има за цел да не се допусне в пространството на свобода, сигурност и правосъдие лицето, по отношение на което производството е окончателно приключило, да бъде — при упражняване на правото си на свободно движение — преследвано за едно и също деяние на територията на няколко държави членки, за да се гарантира правната сигурност чрез зачитане на влезлите в сила решения на публичните власти (вж. в този смисъл решение Червена бюлетина на Интерпол, т. 79).
- 77 От друга страна, Съдът е постановил, че като следствие от принципа *res judicata* целта на принципа *ne bis in idem* се състои в гарантирането на правната сигурност и справедливост, така че, след като е било преследвано и евентуално наказано, съответното лице да бъде сигурно, че няма да бъде преследвано повторно за същото нарушение (решение от 22 март 2022 г., *Nordzucker* и др., C-151/20, EU:C:2022:203, т. 62). Следователно член 54 от КПСШ гарантира, че лицата, по отношение на които, след като са били наказателно преследвани, производството е окончателно приключило, няма да бъдат обезпокоявани (решение от 28 септември 2006 г., *Gasparini* и др., C-467/04, EU:C:2006:610, т. 27).
- 78 Ето защо с оглед на целите, преследвани с член 54 от КПСШ, следва да се приеме, че прилагането на тази разпоредба не може да се ограничи само до гражданите на държава членка, тъй като тя има за цел по-общо да гарантира, че всеки, който е осъден и е изтърпял наказанието си или евентуално е бил окончателно оправдан в държава членка, може да се движи в Шенгенското пространство, без да се страхува от преследване за същите деяния в друга държава членка (вж. в този смисъл решение от 29 юни 2016 г., *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, т. 45).
- 79 Уместно е да се добави още, че по време на съдебното заседание е повдигнат въпросът дали законността на пребиваването на НФ към момента на задържането му е от значение, за да се определи дали член 54 от тази конвенция се прилага към него.
- 80 Това обстоятелство е ирелевантно за прилагането на член 54 от КПСШ. Всъщност дори към момента на задържането му съответното лице да не пребивава или да е престанало да пребивава законно, това обстоятелство не го лишава от предоставената с този член защита.
- 81 Вярно е, както бе посочено в точка 76 от настоящото решение, че принципът *ne bis in idem*, закрепен в член 54 от КПСШ, има за цел по-специално да гарантира, че лицето, по отношение на което производството е окончателно приключило в една държава членка, може да се движи в Шенгенското пространство, без да се страхува от преследване за същите деяния в друга държава членка.
- 82 От тази разпоредба обаче съвсем не следва, че възползването от предвиденото в нея основно право е обвързано, що се отнася до гражданите на трети държави, с изпълнението на условия за законно пребиваване или за право на свободно движение в Шенгенското пространство. Всъщност единственото изискване, установено с посочената разпоредба и приложимо във всички случаи, е производството да е окончателно приключило в една от

държавите членки, като, когато лицето е осъдено, санкцията трябва да е изпълнена или да е в процес на изпълнение, или повече да не може да се изпълни по силата на законите в държавата, в която е постановена.

- 83 Следва също да се подчертае, че никоя друга разпоредба от КПСШ не обвързва прилагането на член 54 от нея с условия за законно пребиваване на заинтересованото лице или с разполагането с правото на свободно движение в Шенгенското пространство. Освен това тази разпоредба е включена в дял III от КПСШ, озаглавен „Полиция и сигурност“, докато разпоредбите относно условията за движение на чужденците се съдържат в дял II от тази конвенция, озаглавен „Премахване на контрола по вътрешните граници и движение на хора“.
- 84 Освен това, както бе припомнено в точки 76 и 77 от настоящото решение, принципът *ne bis in idem*, предвиден в член 54 от КПСШ, също има за цел да гарантира правната сигурност в пространството на свобода, сигурност и правосъдие чрез зачитане на влезлите в сила решения на публичните власти на държавите членки.
- 85 Защитата на всяко лице, по отношение на което производството е окончателно приключило в една държава членка, независимо от гражданството на това лице и дали то пребивава законно, срещу ново наказателно преследване за същите деяния в друга държава членка, допринася за постигането на тази цел.
- 86 Ето защо в дело като това по главното производство трябва да се приеме, че съответното лице попада в обхвата на член 54 от КПСШ, независимо дали към момента на задържането му то пребивава законно и съответно дали има право на свободно движение съгласно член 20, параграф 1 от КПСШ.
- 87 Тази констатация не се поставя под въпрос от факта, че — както подчертава запитващата юрисдикция — в решение Червена бюлетина на Интерпол Съдът нееднократно се позовава на правото на свободно движение по смисъла на член 21 ДФЕС.
- 88 Всъщност от това решение, и по-специално от точки 89—93 и 106 от него следва, че в посоченото решение Съдът тълкува член 54 от КПСШ в светлината само на член 50 от Хартата, а не на член 21 ДФЕС. Освен това, както отбелязва по същество генералният адвокат в точка 52 от заключението си, направените в това решение позовавания на член 21 ДФЕС се обясняват с фактите по делото, по което то е постановено, в което германски гражданин се оплаква, че издадената за него червена бюлетина на Интерпол не му позволява да упражни правото си на свободно движение, предоставено му от този член, тъй като не може да отиде в държава членка, различна от Федерална република Германия, без да се изложи на риск да бъде задържан.
- 89 Впрочем в решение от 27 май 2014 г., *Spasic* (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, т. 61—63), Съдът не изразява резерви за приложимостта към спора в главното производство на член 54 от КПСШ във връзка с член 3, параграф 2 ДЕС, въпреки че този спор, подобно на главното производство, се отнася до сръбски гражданин, който няма право на свободно движение, гарантирано с член 21 ДФЕС.
- 90 Оттук следва, че член 54 от КПСШ във връзка с член 50 от Хартата не допуска екстрадирането от властите на една държава членка на гражданин на трета държава в друга трета държава, когато, от една страна, производството по отношение на този

гражданин вече е окончателно приключило в друга държава членка за същите деяния, за които се отнася молбата за екстрадиция, и от друга страна, когато лицето е осъдено, наказанието е изпълнено или е в процес на изпълнение, или повече не може да се изпълни по силата на законите в последната държава.

- 91 Това тълкуване на член 54 от КПСШ не може да се постави под въпрос от доводите, изложени от Главна прокуратура Мюнхен и германското правителство както в техните писмени становища, така и в съдебното заседание, че в случай на молба за екстрадиция на гражданин на трета държава в друга трета държава посоченият член следва да се тълкува стеснително, за да се гарантира доброто правораздаване и ефективността на наказателното преследване. В този контекст посочените заинтересовани страни имат резерви дали в производството пред словенските съдилища са отчетени всички релевантни обстоятелства, за да се произнесат по деянията, извършени от НФ през разглеждания от тези съдилища период, и в частност някои данни, с които разполагали властите на Съединените щати.
- 92 В тази насока следва да се припомни, че както принципът на взаимно доверие между държавите членки, така и принципът на взаимно признаване, който самият се опира на реципрочното доверие между последните, имат основно значение в правото на Съюза, тъй като позволяват създаването и поддържането на пространство без вътрешни граници (решение от 15 октомври 2019 г., Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, т. 46 и цитираната съдебна практика).
- 93 Що се отнася по-конкретно до член 54 от КПСШ, Съдът е постановил, че той по необходимост предполага, че между държавите членки съществува взаимно доверие в съответните им системи на наказателно правосъдие и че всяка от тях приема прилагането на действащото в другите държави членки наказателно право дори когато прилагането на собственото ѝ национално право би довело до различен резултат. Това взаимно доверие налага съответните компетентни органи на втората държава членка да приемат окончателното решение, постановено на територията на първата държава членка, такова каквото то им е предоставено (вж. в този смисъл решение Червена бюлетина на Интерпол, т. 80 и цитираната съдебна практика).
- 94 Доколкото би позволило да се възбуждат множество наказателни производства срещу едно и също лице за същите деяния като тези, за които то е било окончателно осъдено или оправдано в друга държава членка, всъщност тълкуване на член 54 от КПСШ като застъпването от Главна прокуратура Мюнхен и германското правителство би поставило под въпрос в отношенията между държавите членки самата основа на пространството на свобода, сигурност и правосъдие като пространство без вътрешни граници и би нарушило принципите на взаимно доверие и взаимно признаване на съдебните решения по наказателноправни въпроси, на които се основава тази разпоредба.

По Договора за екстрадиция Германия—САЩ и Споразумението ЕС—САЩ

- 95 Запитващата юрисдикция иска също да се установи дали фактът, от една страна, че Споразумението ЕС—САЩ не предвижда основание за отказ, свързано с принципа *ne bis in idem*, и от друга, че Договорът за екстрадиция Германия—САЩ свежда обхвата на принципа *ne bis in idem* до съдебните решения, постановени в замолената държава, може да е от значение за отговора на преюдициалния въпрос.

- 96 В този аспект от член 1 от Споразумението ЕС—САЩ следва, че Съюзът и Съединените американски щати се задължават в съответствие с разпоредбите на това споразумение да осигурят засилено сътрудничество „в контекста на приложимите отношения в областта на екстрадирането между държавите членки и Съединените американски щати, които уреждат екстрадирането на престъпници“.
- 97 Освен това от член 3 („Приложно поле на настоящото споразумение по отношение на двустранни договори за екстрадиране с държавите членки“) от това споразумение следва, че разпоредбите на членове 4—14 от него заменят или допълват — в съответствие с реда и условията, предвидени в същия член 3 — разпоредбите на двустранните договори за екстрадиция, сключени от държавите членки със Съединените американски щати.
- 98 Ето защо Споразумението ЕС—САЩ се прилага към съществуващите отношения между държавите членки и Съединените американски щати в областта на екстрадицията, а именно отношенията, уредени с действащи двустранни договори за екстрадиция като Договора за екстрадиция Германия—САЩ. Както твърди Европейската комисия, по този начин посоченото споразумение предоставя обща уредба, приложима към процедурите за екстрадиция в Съединените американски щати, от която съществуващите двустранни договори за екстрадиция са част.
- 99 Също така член 16 от Споразумението ЕС—САЩ предвижда в параграф 1, че то се прилага към престъпления, които са извършени както преди, така и след неговото влизане в сила, т.е. 1 февруари 2010 г., а в параграф 2 — че се прилага към молбите за екстрадиране, направени след неговото влизане в сила.
- 100 Доколкото обаче това споразумение не предвижда пряко процедура за екстрадиция, а се основава на съответните процедури, залегнали в действащите двустранни договори за екстрадиция, молбите за екстрадиция, посочени в член 16, параграф 2 от него, задължително трябва да се основават на двустранен договор за екстрадиция между държава членка и Съединените американски щати като Договора за екстрадиция Германия—САЩ.
- 101 Оттук следва, че Споразумението ЕС—САЩ се прилага към процедура за екстрадиция като разглежданата в главното производство, щом молбата за екстрадиция е направена на основание на Договора за екстрадиция Германия—САЩ след влизането в сила това споразумение (вж. по аналогия решение от 10 април 2018 г., *Pisciotti*, C-191/16, EU:C:2018:222, т. 32).
- 102 Вярно е, че Споразумението ЕС—САЩ не предвижда изрично, че приложимостта на принципа *ne bis in idem* би позволила на органите на държавите членки да откажат екстрадиция, поискана от САЩ (решение Червена бюлетина на Интерпол, т. 97).
- 103 Член 17, параграф 2 от Споразумението ЕС—САЩ обаче визира случаите, когато конституционните принципи на замолената държава или окончателни съдебни решения, които имат задължителен характер, са от естество да попречат на изпълнението на задължението ѝ за екстрадиране и нито Споразумението ЕС—САЩ, нито приложимият двустранен договор дават възможност да се разреши въпросът, като се предвижда, че в такива случаи замолената държава и молящата държава пристъпват към консултации (вж. в този смисъл решение от 10 април 2018 г., *Pisciotti*, C-191/16, EU:C:2018:222, т. 40).

- 104 Следователно посоченият член 17, параграф 2 позволява по принцип на съответната държава членка да приложи въз основа на конституционноправните си разпоредби или на окончателни съдебни решения, които имат задължителен характер, специфичен подход към лицата, които имат окончателна присъда за същото престъпление, за което се иска екстрадицията, като забрани екстрадирането им (вж. в този смисъл решение от 10 април 2018 г., *Pisciotti*, C-191/16, EU:C:2018:222, т. 41). Ето защо той представлява самостоятелно и субсидиарно правно основание за прилагането на принципа *ne bis in idem* в рамките на молба за екстрадиция на Съединените американски щати до държава членка, когато приложимият двустранен договор не дава възможност да се разреши този въпрос.
- 105 Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че макар съгласно член 8 от Договора за екстрадиция Германия—САЩ екстрадиция не се разрешава, ако лицето, чиято екстрадиция е поискана, вече е било оправдано или осъдено с окончателно съдебно решение от компетентните органи на замолената държава за престъплението, за което се иска екстрадиция, той не предвижда такава възможност в случай на окончателно съдебно решение, постановено в друга държава.
- 106 Въпреки това правомощието на държавите членки да приемат правила относно процедурите за екстрадиция трябва да се упражнява в съответствие с правото на Съюза, което включва член 54 от КПСШ и член 50 от Хартата и което с оглед на констатациите в точки 86 и 101 от настоящото решение се прилага към спора в главното производство. Всъщност от практиката на Съда следва, че макар при липсата в правото на Съюза на правила, уреждащи процедурите за екстрадиция в дадена трета държава, държавите членки да остават компетентни да приемат такива правила, същите държави членки са длъжни да упражняват тази компетентност при спазване на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение *Червена бюлетина на Интерпол*, т. 100 и цитираната съдебна практика).
- 107 Всъщност в акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция посочва, че член 8 от Договора за екстрадиция Германия—САЩ трябва да се тълкува в смисъл, че изключва съдебните решения, постановени в останалите държави членки.
- 108 Когато не може да направи съответстващо тълкуване, националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на разпоредбите от правото на Съюза, е длъжен, по силата на принципа на предимство, да гарантира пълното действие на установените в това право изисквания в спора, с който е сезиран, като при необходимост по свой почин остави без приложение националната правна уредба, дори и последваща, която е в противоречие с разпоредба от правото на Съюза с директен ефект, без да е необходимо да иска или да изчаква предварителната ѝ отмяна по законодателен път или по какъвто и да било друг предвиден в конституцията ред (вж. в този смисъл решение от 8 март 2022 г. *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (Директен ефект), C-205/20, EU:C:2022:168, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 109 В тази насока досежно принципа *ne bis in idem*, прогласен в член 50 от Хартата, Съдът е постановил, че тази разпоредба има директен ефект (решения от 20 март 2018 г., *Garlsson Real Estate* и др., C-537/16, EU:C:2018:193, т. 68, и от 24 октомври 2018 г., *ХС* и др., C-234/17, EU:C:2018:853, т. 38). С оглед на припомнената в точка 65 от настоящото решение съдебна практика, това се отнася и до член 54 от КПСШ.

- 110 Ето защо, както изисква цитираната в точка 108 от настоящото решение съдебна практика, запитващата юрисдикция следва да гарантира пълното действие на член 54 от КПСШ и член 50 от Хартата в главното производство, като по свой почин остави без приложение всяка разпоредба от Договора за екстрадиция Германия—САЩ, която е несъвместима със залегналия в посочените разпоредби принцип *ne bis in idem*, без да е необходимо да изчаква евентуално предоговаряне от Федерална република Германия на посочения договор.
- 111 В тази насока е без значение, че както изтъква запитващата юрисдикция, при преговорите по този договор за екстрадиция, състояли се през 1978 г., Федерална република Германия и Съединените американски щати са се договорили решенията, постановени в трети държави, да не са пречка за екстрадиция. Без да се засяга анализът на член 351 ДФЕС в точки 115—127 от настоящото решение, всъщност такъв ангажимент не може да има предимство пред задълженията на тази държава членка, произтичащи от цитираните в предходната точка от настоящото решение разпоредби на правото на Съюза, считано от влизането им в сила.
- 112 Уместно е да се добави, че ако е изключено тълкуване на релевантните разпоредби от Договора за екстрадиция Германия—САЩ, което е в съответствие с член 54 от КПСШ и член 50 от Хартата, както са тълкувани в точка 90 от настоящото решение, следва да се приеме, че посоченият договор не позволява да се разреши въпрос относно прилагането на принципа *ne bis in idem* като обсъждания в главното производство, поради което този въпрос трябва да се разреши въз основа на член 17, параграф 2 от Споразумението ЕС—САЩ във връзка с посочения член 50.
- 113 Всъщност с оглед на констатацията в точка 104 от настоящото решение и както по същество изтъква генералният адвокат в точки 67 и 68 от заключението си, съдебно решение като постановеното от *Okrožno sodišče v Mariboru* (Окръжен съд Марибор) на 6 юли 2012 г. може да попада в обхвата на член 17, параграф 2 от Споразумението ЕС—САЩ, тъй като от самия текст на тази разпоредба следва, че окончателно съдебно решение, което има задължителен характер, е от естество да попречи на изпълнението на задължението на замолената държава за екстрадиране, когато двустранният договор за екстрадиция, сключен между съответната държава членка и Съединените американски щати не дава възможност да се разреши въпросът за прилагането на принципа *ne bis in idem*.
- 114 Ето защо фактът, че Договорът за екстрадиция Германия—САЩ свежда обхвата на принципа *ne bis in idem* до съдебните решения, постановени в замолената държава, не може да постави под въпрос приложимостта на член 54 от КПСШ в спор като този в главното производство, произтичаща от даденото в точка 90 от настоящото решение тълкуване на тази разпоредба.

По член 351 ДФЕС

- 115 Следва да се провери още дали, както твърди запитващата юрисдикция, член 351, първа алинея ДФЕС може да се тълкува в смисъл, че Договорът за екстрадиция Германия—САЩ не се засяга от разпоредбите на правото на Съюза, така че германските власти биха могли да уважат процесната в главното производство молба за екстрадиция, без да нарушат правото на Съюза.

- 116 Съгласно член 351, първа алинея ДФЕС правата и задълженията, произтичащи от споразумения, сключени преди 1 януари 1958 г., или за присъединяващите се държави — преди датата на тяхното присъединяване, между една или повече държави членки, от една страна, и една или повече трети страни, от друга, не се засягат от разпоредбите на Договорите.
- 117 Уместно е да се констатира, че както признава самата запитваща юрисдикция, с оглед на текста си тази разпоредба не се прилага към спора в главното производство, защото Договорът за екстрадиция Германия—САЩ е подписан на 20 юни 1978 г. и е влязъл в сила на 30 юли 1980 г., т.е. след 1 януари 1958 г.
- 118 Запитващата юрисдикция обаче иска да се установи дали не трябва тази разпоредба да се тълкува разширително като отнасяща се и до споразуменията, сключени от държава членка след 1 януари 1958 г. или след датата на присъединяването ѝ, но преди датата, на която Съюзът е придобил компетентност в областта, предмет на тези споразумения.
- 119 В тази насока се налага изводът, че член 351, първа алинея ДФЕС е норма, която може, ако са изпълнени условията за нейното прилагане, да позволи отклонения от прилагането на правото на Съюза, включително на първичното право (вж. в този смисъл решение от 3 септември 2008 г., Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия, C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461, т. 301 и цитираната съдебна практика).
- 120 Съгласно постоянната съдебна практика обаче изключенията трябва да се тълкуват стриктно, за да не бъдат изпразнени от съдържание общите правила (решение от 26 февруари 2015 г., Wucher Helicopter и Euro-Aviation Versicherung, C-6/14, EU:C:2015:122, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 121 Такова стриктно тълкуване е особено необходимо по отношение на член 351, първа алинея ДФЕС, понеже тази разпоредба позволява да се дерогира не конкретен принцип, а прилагането на която и да е разпоредба от Договорите.
- 122 Освен това такова стриктно тълкуване се налага и с оглед на задължението на държавите членки по силата на член 351, втора алинея ДФЕС да предприемат всички необходими мерки, за да премахнат съществуващите несъответствия между дадено споразумение и Договорите (вж. в този смисъл решения от 3 март 2009 г., Комисия/Австрия, C-205/06, EU:C:2009:118, т. 45, от 3 март 2009 г., Комисия/Швеция, C-249/06, EU:C:2009:119, т. 45, и от 22 октомври 2020 г., Ferrari, C-720/18 и C-721/18, EU:C:2020:854, т. 67).
- 123 Нещо повече, посочването в член 351, първа алинея ДФЕС на датата 1 януари 1958 г. или за присъединяващите се държави — датата на тяхното присъединяване, е добавено с Договора от Амстердам, влязъл в сила на 1 май 1999 г. Всъщност до тогавашния момент в член 234 ЕО се е използвала формулировката „преди влизането в сила на настоящия договор“.
- 124 Така, когато в хода на преговорите по Договора от Амстердам са изменили разпоредбата, която понастоящем е член 351, първа алинея ДФЕС, държавите членки са решили да определят като релевантни дати 1 януари 1958 г., а за присъединяващите се държави — датата на тяхното присъединяване. Този текст не е изменен при приемането на Договорите от Ница и Лисабон.

- 125 Въпреки че още при сключването на тези договори са били наясно, че с течение на времето компетентностите на Съюза могат да се развият значително, включително в области, които са били предмет на споразумения, сключени от тях с трети държави, държавите членки не са предвидили възможността за целите на член 351, първа алинея ДФЕС да се отчете датата, на която Съюзът е придобил компетентност в дадена област.
- 126 Оттук следва, че тази дерогираща разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася само до споразуменията, сключени преди 1 януари 1958 г., или за присъединяващите се държави — преди датата на присъединяването им.
- 127 Следователно член 351, първа алинея ДФЕС не се прилага към Договора за екстрадиция Германия—САЩ.

По идентичността на деянията

- 128 За да се предостави възможно най-полезният отговор на запитващата юрисдикция, следва също да се припомни, че съгласно установената практика на Съда критерият, който е релевантен, за да се прецени дали е налице едно и също престъпление по смисъла на член 50 от Хартата, е идентичността на фактите, а именно наличието на съвкупност от неразделно свързани помежду си конкретни обстоятелства, довели до окончателното оправдаване или осъждане на съответното лице. Така този член забранява налагането за същото деяние на няколко санкции с наказателноправен характер в резултат на различни производства, водени с тези цели (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 129 Следователно условието за наличие на едно и също престъпление изисква фактите да са идентични. За сметка на това принципът *ne bis in idem* не намира приложение, когато съответните факти не са идентични, а само сходни (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 36).
- 130 Всъщност идентичността на фактите се разбира като съвкупност от конкретни фактически обстоятелства, произтичащи от събития, които по същество са едни и същи, тъй като се отнасят до един и същ извършител и са неразделно свързани помежду си във времето и в пространството (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 37).
- 131 В настоящия случай, от една страна, от акта за преюдициално запитване е видно, че разглежданата в главното производство молба за екстрадиция се отнася до престъпления, които НФ бил извършил от септември 2008 г. до декември 2013 г. От друга страна, запитващата юрисдикция подчертава, че деянията, за които НФ е получил окончателна присъда в Словения, са идентични с посочените в молбата за екстрадиция, доколкото в нея са описани престъпления, извършени до юни 2010 г. В този смисъл тя отбелязва, че присъдата, постановена от словенските съдилища, обхваща само част от деянията, за които се отнася посочената молба за екстрадиция.
- 132 Отправеният по настоящото дело въпрос обаче се основава на постановката, че деянията, посочени в молбата за екстрадиция, са същите като тези, за които обвиненото лице вече е окончателно осъдено от съдилищата на друга държава членка.

- 133 В това отношение не Съдът, а запитващата юрисдикция, която единствена е компетентна да прави фактически констатации, трябва да определи дали деянията, за които се отнася разглежданата в главното производство молба за екстрадиция, са същите като тези, по които словенските съдилища са постановили окончателно решение (вж. по аналогия решения от 28 септември 2006 г., *Gasparini* и др., C-467/04, EU:C:2006:610, т. 56, и от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 38). При все това Съдът може да предостави на посочената юрисдикция насоки за тълкуване на правото на Съюза при преценката на идентичността на деянията (вж. в този смисъл решение от 22 март 2022 г., *Nordzucker* и др., C-151/20, EU:C:2022:203, т. 42).
- 134 В тази насока с оглед на съдебната практика, припомнена в точки 128—130 от настоящото решение, следва да се уточни, от една страна, че принципът *ne bis in idem* по смисъла на член 54 от КПСШ във връзка с член 50 от Хартата не може да възпрепятства екстрадицията, що се отнася до престъпленията, за които се твърди, че са извършени от съответното лице и чиято фактическа обстановка — според преценката на съда на замолената държава членка с оглед на материалите по делото, с които разполага — попада извън периода, взет предвид за целите на постановяването на присъда от съдилищата на друга държава членка.
- 135 От друга страна, принципът *ne bis in idem* не може да обхване евентуални престъпления, посочени в молбата за екстрадиция, които, макар и да са извършени през периода, взет предвид за целите на това постановяване на присъда, се отнасят до факти, различни от тези, които са били предмет на посочената присъда (вж. в този смисъл решение от 16 ноември 2010 г. *Mantello*, C-261/09, EU:C:2010:683, т. 50).
- 136 С оглед на изложеното дотук на поставения въпрос следва да се отговори, че член 54 от КПСШ във връзка с член 50 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска органите на една държава членка да екстрадират гражданин на трета държава в друга трета държава, когато, от една страна, този гражданин е осъден в друга държава членка с влязла в сила присъда за същите деяния, за които се отнася молбата за екстрадиция, и е изтърпял постановеното там наказание, и от друга страна, молбата за екстрадиция се основава на двустранен договор за екстрадиция, който свежда обхвата на принципа *ne bis in idem* до съдебните решения, постановени в замолената държава членка.

По съдебните разноски

- 137 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Член 54 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз на страните от Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници, подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. и влязла в сила на 26 март 1995 г., изменена с Регламент (ЕС)

№ 610/2013 на Европейския парламент и Съвета от 26 юни 2013 г., разглеждан във връзка с член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз,

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска органите на една държава членка да екстрадират гражданин на трета държава в друга трета държава, когато, от една страна, този гражданин е осъден в друга държава членка с влязла в сила присъда за същите деяния, за които се отнася молбата за екстрадиция, и е изтърпял постановеното там наказание, и от друга страна, молбата за екстрадиция се основава на двустранен договор за екстрадиция, който свежда обхвата на принципа *ne bis in idem* до съдебните решения, постановени в замолената държава членка.

Подписи